

Olimpiad Linguistik Asia Pasifik Kelima

9 – 23 April 2023

Soalan

- Dengar dan ikut arahan pegawai pertandingan.
- Pertandingan ini berlangsung selama lima jam. Set soalan mengandungi tujuh halaman dan lima soalan. Anda boleh menyelesaikan soalan dengan sebarang cara.
- Anda tidak dibenarkan menggunakan sebarang peranti elektronik, bahan bertulis atau bercetak, atau sumber informasi luaran lain ketika pertandingan.
- Jika anda mempunyai sebarang pertanyaan tentang soalan, angkat tangan anda dan tanyakan kepada pengawas pertandingan. Pengawas pertandingan akan merujuk kepada juri sebelum menjawab.
- Syarat untuk menulis jawapan:
  - Jangan ulang semula pernyataan dalam soalan.
  - Tuliskan jawapan kepada setiap soalan menggunakan helaian kertas berbeza.
  - Gunakan hanya muka hadapan kertas jawapan.
  - Pada setiap helaian kertas, tuliskan nama anda, nombor soalan, dan turutan halaman untuk soalan tersebut, contohnya:

Nama	...
Soalan #	5
Halaman #	1 / 3

Nama	...
Soalan #	5
Halaman #	2 / 3

Nama	...
Soalan #	5
Halaman #	3 / 3

bermaksud helaian pertama, kedua, dan ketiga, dari tiga helaian untuk soalan kelima.

Jika tidak, hasil kerja anda mungkin akan tersisih atau terpisah.

- Melainkan dinyatakan sebaliknya, anda perlulah menerangkan setiap atau peraturan yang anda kenalpasti dalam data. Jika tidak, jawapan anda tidak akan diberi markah penuh.

Soalan-soalan pertandingan mestilah tidak dihebahkan sehingga soalan-soalan tersebut dipaparkan dalam laman rasmi APLO <https://aplo.asia>. Jangan hebahkan atau bincangkan soalan-soalan secara atas talian sehingga tarikh tersebut.

Soalan 1 (20 markah). Berikut ialah beberapa bentuk kata kerja dalam bahasa Yimas dan terjemahan bahasa Malaysiannya:

1. impakulat	<i>Mereka berdua telah berjalan.</i>
2. kapwapykiat	<i>Kamu berdua telah tidur.</i>
3. nayat	<i>Dia telah datang.</i>
4. kapayat	<i>Kami berdua telah datang.</i>
5. antpukularm	<i>Mereka berdua telah hampir berjalan.</i>
6. tajkulkrarum	<i>Mereka semua belum memotong kamu berdua.</i>
7. nakratut	<i>Dia telah membunuh kita semua.</i>
8. tajkrapaykiarm	<i>Kami berdua belum tidur.</i>
9. ipwawat	<i>Kamu semua telah pergi.</i>
10. antkaypaykiarum	<i>Kami semua telah hampir tidur.</i>
11. antjkrankularm	<i>Kamu berdua telah hampir berjalan.</i>
12. antnantut	<i>Kamu semua telah hampir membunuh dia.</i>
13. takulwaykrm	<i>Mereka berdua belum membeli kamu semua.</i>
14. tanankularum	<i>Kamu semua belum berjalan.</i>
15. najkrakrat	<i>Dia telah memotong kami berdua.</i>
16. antkaykrarm	<i>Kami semua telah hampir memotong mereka berdua.</i>
17. nananwaykt	<i>Kamu semua telah membeli dia.</i>

(a) Salah satu ayat di atas sebenarnya boleh diterjemahkan ke dalam bahasa Malaysia dengan dua cara. Nyatakan yang mana ayat tersebut dan berikan terjemahan alternatifnya.

(b) Terjemahkan ke dalam Bahasa Malaysia:

18. **ipapaykiat**
19. **antjkrankrarm**
20. **tapuyat**

(c) Terjemahkan ke dalam Yimas:

21. *Dia telah hampir pergi.*
22. *Kami berdua belum membunuh dia.*
23. *Mereka semua belum membeli kami berdua.*
24. *Kamu berdua telah hampir membunuh mereka semua.*
25. *Mereka berdua telah memotong kamu semua.*

△ Yimas adalah dari keluarga Sepik Hilir. Ia dituturkan oleh kira-kira 300 orang di kampung Yimas dalam Papua New Guinea.

ŋ = ng dalam *ngarai*, **w** = w dalam *waktu*, **y** = y dalam *yakin*.

Soalan 2 (20 markah). Berikut ialah beberapa perkataan dan frasa dalam bahasa Ktunaxa dan terjemahan bahasa Malaysianya dalam susunan rambang:

1. ?a·k†u	a. <i>rusa ekor putih muda</i>
2. ?a·k†a†nnam	b. <i>tulang</i>
3. ?a·ki†miyit	c. <i>cuaca buruk</i>
4. ?a·ki†wi·nam	d. <i>salji</i>
5. ?a·knuq†u†a†n	e. <i>ia marah lagi</i>
6. ?a·kwum	f. <i>Perut Kuat Kecil</i>
7. ?a·q†a	g. <i>hati seseorang</i>
8. ?a·qatnananam	h. <i>perut</i>
9. †makwumnana	i. <i>dalam</i> (kata nama)
10. †a suki†miyitni	j. <i>ia buta</i>
11. †a sani†wi·ni	k. <i>Piegan</i>
12. †it†i†ni	l. <i>Helang Amerika</i>
13. kamnuq†uqatnana	m. <i>ekor pendek seseorang</i>
14. mak	n. <i>ia cerah lagi</i>
15. maknana	o. <i>kepala seseorang</i>
16. sana†a	p. <i>token</i>
17. sani†miyit	q. <i>langit</i>

Anda boleh mengabaikan awalan **?a·k** dan varian-variannya **?a·** dan **?a·q·**. Walaupun fungsi awalan ini masih belum difahami, ia tidak menyumbang kepada maksud perkataan. Markah tidak akan ditolak bagi penggunaan atau peninggalan awalan **?a·**, **?a·k** dan **?a·q·**.

(!) Penjelasan tambahan lain selain jawapan adalah tidak diperlukan dan tidak akan ditanda.

(a) Tentukan padanan yang betul, mengetahui bahawa **†it†makqa·ni** bererti *ia lemah*.

(b) Apakah dua maksud **†a**?

(c) Terjemahkan secara harfiah ke dalam Bahasa Malaysia:

18. **?a·qatwum†a** *pakaian*

19. **†a†itu** *musim bunga*

(d) Terjemahkan ke dalam Bahasa Malaysia:

20. **†itqatni**

21. **?a·ki†wi·nana**

(bersambung di halaman seterusnya)

(e) Terjemahkan ke dalam Ktunaxa:

22. *perut baik seseorang*

23. *mata*

△ Ktunaxa ialah bahasa pencilan asli Amerika yang dituturkan oleh kurang daripada 100 orang di Idaho dan Montana, Amerika Syarikat dan British Columbia, Canada.

ʔ, **ʦ**, **c**, **k** dan **m** ialah huruf-huruf konsonan. Tanda **·** memanjangkan vokal yang sebelumnya.

Helang Amerika ialah burung pemangsa asli yang besar dengan bulu putih di atas kepala dan bulu coklat di badannya. *Perut Kuat Kecil* ialah nama seseorang. *Piegan* ialah suku musuh yang memperoleh kuda pertamanya dari Ktunaxa sebelum hubungan antara keduanya memburuk. *Token* ialah alat permainan yang dibuat dari tulang, kayu atau batu dan digunakan dalam pelbagai permainan (papan).
— Jerome Jochems

Soalan 3 (20 markah). Berikut ialah beberapa kata bilangan dalam bahasa Kobon dan nilainya. Beberapa nombor boleh diwakili dalam Kobon dengan dua cara berbeza, hanya satu daripadanya diberikan:

- 1 **wañig nibö**
- 4 **yigwo milö**
- 7 **mudun**
- 11 **agip**
- 17 **mudun böñ dañ**
- 18 **kagoł böñ dañ**
- 21 **yigwo añ nibö böñ dañ**
- 22 **ñinjuöl ado gi da yigwo**
- 25 **ñinjuöl ado gi da mamid**
- 46 **ñinjuöl mihöp ado gi da kagoł**
- 60 **ñinjuöl mihöp ado gi da yigwo milö böñ dañ**

(a) Tulis persamaan berikut menggunakan nombor:

yigwo × **ñinjuöl ado gi da kagoł böñ dañ** = **ñinjuöl mihau nigan ado gi da raleb böñ dañ**

(b) Tulis dalam Kobon dalam semua cara yang mungkin: 8, 19, 23, 53, 61, 66.

△ Kobon adalah dari rumpun Madang dalam keluarga Trans-New Guinea. Ia dituturkan oleh kira-kira 10,000 orang di Papua New Guinea.
— Vlad A. Neacșu, Michał Boroń

Soalan 4 (20 markah). Berikut ialah beberapa ayat dalam bahasa Inanwatan dan terjemahan bahasa Malaysiannya:

1. Idabe meqebi. <i>Helang bercakap.</i>	7. Ato ewai buqaritawodawo. <i>Tikus ini milik penulis wanita.</i>
2. Murowo nasabi. <i>Dia akan menangis di sungai.</i>	8. Qibiro aga qido meriqaqabe. <i>Ibu kura-kura menggigit kami.</i>
3. Qotoqoware nesabi. <i>Anak dia akan tidur.</i>	9. Qeqake osoi buquuro meqaqabi. <i>Kakatua itu menggigit keladi.</i>
4. Buquuro obosabe. <i>Dia akan memukul keladi.</i>	10. Ewaidaga medo aga qide meseebi. <i>Ayah ular ini memotong dia.</i>
5. Bidora meraqaqabi. <i>Dia menggigit saya untuk babi betina.</i>	11. Uto aga qidera naqaqasabi. <i>Dia akan menggigit saya untuk ayah ikan.</i>
6. Maroqo moootebe. <i>Kakak dia menjadi sakit.</i>	12. Peraqote aga maroqo merabe. <i>Kakak syaitan menangis.</i>
13. Naqido aga medo noosabe. <i>Ular ibu saya akan jatuh.</i>	
14. Idabe esai buqaritawo aga qotoqowaredaso. <i>Helang ini milik anak penulis wanita.</i>	
15. Qido naqotoqoware aga meqarowo obosabe. <i>Ibu dia akan memukul dia dalam rumah anak saya.</i>	
16. Qeqake aga qotoqoware qido aga medora meriobobi. <i>Anak kakatua memukul kami untuk ular ibu dia.</i>	
17. Taragaro ewai owoidaga mesidao aga bide aga qidodawo. <i>Tasik ini milik ibu babi jantan wanita itu.</i>	

(a) Terjemahkan ke dalam Bahasa Malaysia:

18. **Meqaro ewai naqidedawo.**
19. **Ato ewaidaga utora qesabe.**
20. **Niqido aga bide moobobi.**
21. **Idabe osoidaga peraqote aga meqarowo meroobi.**

Salah satu ayat mengandungi dua terjemahan. Berikan mereka berdua.

(b) Terjemahkan ke dalam Inanwatan:

22. *Babi betina tidur.*
23. *Syaitan itu akan memukul kita untuk anak perempuan kita.*
24. *Keladi itu milik abang dia.*
25. *Ayah lelaki ini memukul dia dalam sungai itu.*
26. *Kura-kura penulis lelaki memotong saya dalam tasik.*

△ Inanwatan adalah dari kumpulan South Bird's Head dalam keluarga Trans-New Guinea. Ia dituturkan oleh kira-kira 800 orang di Provinsi Papua Barat Daya, Indonesia.

Kakatua ialah sejenis burung. *Keladi* ialah tumbuhan.

— Kazune Sato

Soalan 5 (20 markah). Berikut ialah beberapa ayat dalam bahasa Kombai dan terjemahan bahasa Malaysiannya. Sebuah contoh diberikan dalam kurungan siku untuk menjelaskan konteks di mana ayat itu boleh digunakan:

1. **Khuro khemomofa na babamano.**
Kawan-kawan bapa saudara dia biasanya di dalam hutan [minum teh].
2. **Nare leikhe?**
Adakah ayah saya di sana [tidur di katilnya]?
3. **Dodo nalana gwari lei.**
Ular isteri saya di dalam pokok [berehat di dahan].
4. **Areya la leikhe?**
Adakah isteri ayah di sana [sakit di hospital]?
5. **Elo khuro namomo leno.**
Bapa-bapa saudara saya di dalam hutan burung [memburu babi].
6. **Khemakhü lekhe?**
Adakah anjing dia di sana [menyalak pada pokok]?
7. **A dodofa gwari leino.**
Ular-ular pokok di dalam rumah [merangkak-rangkak].
8. **Afa makhü lenokho?**
Adakah anjing-anjing rumah di sana [berdiri di gerbang]?
9. **O khenareye e bakha?**
Adakah burung ayah dia di dalam air [mandi sendiri]?
10. **A khalakha amiya lei.**
Cacing keladi di dalam rumah [di atas lantai].
11. **Namiyaye edolo nane banokho?**
Adakah burung-burung saya pada buah cacing saya [duduk di atasnya dan mematuknya]?
12. **Dodo nanaya a le.**
Rumah kawan saya di dalam pokok.
13. **Namiyo leileima.**
Anak saya biasanya di sana [dalam katilnya].
14. **Khela yarimo naramu lei.**
Timun saya di dalam taman burung dia [di atas meja].
15. **Dodofa a la babamakha?**
Adakah isteri biasanya di dalam rumah pokok [menganyaman bakul di atas lantai]?

(a) Terjemahkan ke dalam Bahasa Malaysia:

16. **Okha yarimo miyo bano.**
17. **Nano khelana amiya leileimakha?**

(b) Terjemahkan ke dalam Bahasa Malaysia dan berikan contoh konteks seperti yang dalam ayat-ayat di atas:

18. **Nadodo miyo lelema.**
19. **Nala babamakha?**

(bersambung di halaman seterusnya)

(c) Terjemahkan ke dalam Bahasa Malaysia dalam semua cara yang mungkin:

20. **Khekhuro khena leno.**

(d) Terjemahkan ke dalam Kombai:

21. *Cacing-cacing dia pada buah dia.*

22. *Adakah pokok ayah di sana [berdiri]?*

23. *Rumah-rumah saya di dalam hutan kawan.*

24. *Adakah anjing saya biasanya di dalam hutan [berlari-lari]?*

△ Kombai adalah dari rumpun Awyu Raya dalam keluarga Trans-New Guinea. Ia dituturkan oleh kira-kira 6,000 orang di Provinsi Papua Selatan, Indonesia.

kh, **gw** dan **y** ialah huruf-huruf konsonan. **ü** disebut serupa dengan **i**, tetapi dengan bibir yang dibulatkan.

— Farhan Ishraq, Jerome Jochems (perunding: Lourens de Vries)

Ketua Editor:

- Vlad A. Neacșu

Editor-editor:

- Gustavo Baracat
- Hoju Cha
- Ethan Chi
- Shinjini Ghosh
- Jerome Jochems
- Minkyu Kim (editor teknikal)
- Tsuyoshi Kobayashi
- Tamila Krashtan
- Yuyang Liu
- Tung-Le Pan
- Kazune Sato
- Chih-Chun Wang
- Henry Wu
- Jaeyeong Yang

Teks Bahasa Malaysia:

- Khairul Anwar Mohamad Zaki
- Tung-Le Pan

Rakan Kerjasama Luar:

- Simi Hellsten

Selamat Menjawab!

Olimpiad Linguistik Asia Pasifik Kelima

9 – 23 April 2023

Kaji Selidik

Nama: _____

Lokasi pertandingan: _____

Soalan-soalan manakah yang anda hantarkan jawapannya? .....

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Soalan manakah yang anda paling suka? .....

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Soalan manakah yang anda rasa paling susah? .....

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Soalan manakah yang anda rasa paling senang? .....

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Pendapat atau cadangan lain tentang APLO:
